

Mihanović — *Biografija kao kulturnohistorijska slika jedne epohe hrvatske likovne umjetnosti*, Zagreb 1954.

MARKS, Aleksandar, autor crtanih filmova (Čazma, 29. VI. 1922). Završio studij na Akademiji likovnih umjetnosti u Zagrebu. Crtanim filmom bavi se od 1952. U početku suradnik V. Mimice u filmovima *Samac*, *Inspektor se vratio kući*, *Mala kronika*, *Tifusari*; od 1960. crta i s V. Jutrišom režira filmove *Mrav dobra srca* (1965), *Muha* (1966), *Sizif* (1967), *Pauk* (1969), *Ecce homo* (1971), *Mōra* (1977), *Pogrebnik* (1979), *Crna ptica* (1980). Crtež mu je čist i monumentalan, radnja stilizirana i usporena; sklon je fantastičnim i simboličnim motivima. Nagrađen na festivalima u Puli, Beogradu, Berlinu, Leipzigu, Locarnu, Cannesu, Veneciji, Oberhausenu, Trstu i Chicagu. Bavio se karikaturom i ilustracijom. R.

MARKUŠEVEC, selo S od Zagreba. Župna crkva Sv. Šimuna i Jude gotička je (1476), barokizirana, sada dvobrodna građevina s oktogonalm zvonikom uz gl. pročelje (1702). Na ulazu je gotički dovratnik s okovanim vratima. Obje poligonalne apsida imaju gotičke križne svodove. Crkva ima propovjedaonicu (oko 1755), kasnogotičku monstrancu (XVII. st.), pacifikal, ciborij i relikvijar Sv. Šimuna (XVIII. st.). — Kraj crkve je kapela Marije Vinske (oko 1753) s iluzionističkim zidnim slikama. Na ulazu su majstorski izrađene rešetke od kovana željeza (1754), a u kapeli propovjedaonica (1759) s kipičima Adama i Eve te oltar (1753) s gotičkim drvenim kipom Majke Božje (oko 1470–80). Kraj crkve je jednokatna župna kurija (1793). — U okolici ima prapov. i ant. nalaza, a u Markuševečkoj Trnavi je arheol. lokalitet Gradišće.

LIT.: Župa sv. Šimuna i Jude Tadeja Markuševec, Zagreb 1976. — *Horvat–Matejčić–Prijatelj*, Barok. A. Ht.

MARKUZ, Josip, naivni kipar (Roženica kraj Velike Gorice, 5. I. 1904). Po zanimanju mlinar. Kiparenjem se bavi od 1922. Poticaje za rad davao mu je književnik Slavko Kolar, te je M. pojedine kipove radio prema likovima iz njegove proze. Većina Markuzovih radova varira biblijske motive (oltar u Roženici), svrstavajući se u krug sakralne skulpture naivna izraza.

MARMORO, Francesco, tal. vojni graditelj (XV. st.); rodom je iz Pone kraj Milana. U službi Dvorskoga ratnoga savjeta radi od 1576. na fortifikacijama u Fürstenfeldu i Radgoni, a 1581. zamjenjuje J. Vintanu na dužnosti glavnoga vojnoga graditelja Vojne krajine. Obilazio je utvrde i izvještavao o njihovom stanju (1590. šalje izvještaj o Koprivnici i Križevcima, a 1593. o utvrdama Zagreba, Koprivnice, Varaždina i Đurđevca). Projektira utvrde, granične stražarnice i druge vojne zgrade; izradio plan obnove postradaloga kaptolskoga kaštela u Sisku.

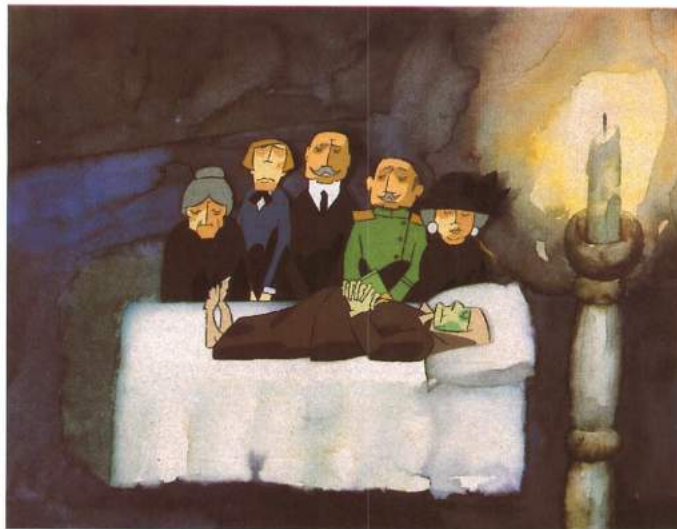
LIT.: R. Kohlbach, *Steirische Baumeister*, Graz 1961, str. 478.

M. Kru.

MAROEVIĆ, Ivo, povjesničar umjetnosti i muzeolog (Stari Grad na Hvaru, 1. X. 1937). Povijest umjetnosti diplomirao u Zagrebu (1960), gdje je i doktorirao 1971 (*Sisak — grad i graditeljstvo*). Voditelj dokumentacije i ravnatelj Restauratorskoga zavoda Hrvatske (1969–83); od 1983. profesor muzeologije i zaštite spomenika na Filozofskome fakultetu u Zagrebu. Istražuje povijesni i suvremeni urbanizam i arhitekturu, piše o metodologiji zaštite spomenika kulture. Bavi se kritikom arhitekture.

BIBL.: *Graditeljska obitelj Grahov*, Zagreb 1969; *Život i djelo arhitekta Ive Zemljaka*, Iz starog i novog Zagreba, V, Zagreb 1974; *Prilog teoriji dokumentacije radova na spomenicima kulture*, Godišnjak zaštite spomenika kulture Hrvatske, 1975, 1; *Novo u starom* (katalog), Zagreb 1976; *O historicizmu u Zagrebu*, Peristil, 1977, 20; *Grad 19. stoljeća na sjeveru Hrvatske*, ibid, 1978, 21; *O održavanju spomenika kulture*, Godišnjak zaštite spomenika kulture Hrvatske, 1978–79, 4–5; *Arhitektura sedamdesetih godina u Hrvatskoj*, Arhitektura, 1981, 176; *Arhitektura 70-ih godina u Hrvatskoj* (katalog), Zagreb 1982; *Stambena kuća — konstitutivni element naselja*, ŽU, 1985, 39–40; *Zgrada župnog dvora u Prelogu*, Radovi IPU, 1985, 9; *Sadašnjost baštine*, Zagreb 1986; *Prijedlog za tipologiju stambene arhitekture u Zagrebu u drugoj polovici 19. stoljeća*, Radovi IPU, 1988, 11; *Povijesni grad kao dokument*, ibid, 1989, 12–13; *Zagrebačka arhitektura 80-ih godina* (katalog), Zagreb 1990; *Zagrebačka arhitektura osamdesetih godina*, Radovi IPU, 1992, 16; *Uvod u muzeologiju*, Zagreb 1993. R.

MAROEVIĆ, Tonko, povjesničar umjetnosti i književnik (Split, 22. X. 1941). Diplomirao u Zagrebu (1963), gdje je i doktorirao 1976 (*Likovna umjetnost u hrvatskoj književnosti od moderne do danas*). Asistent na katedri za povijest umjetnosti srednjega vijeka Filozofskoga fakulteta u Zagrebu (1964–70), od 1970. radi u Institutu za povijest umjetnosti u Zagrebu. Istražuje suvremenu hrv. umjetnost; objavljuje lik. kritike i rasprave u periodicima (*Telegram*, *Hrvatski tjednik*, *Život umjetnosti*, *Čovjek i prostor*), predgovore katalogima (Š. Perić, Z. Kauzlarić-

A. MARKS, kadar iz crtanog filma *Pogrebnik*

-Atač, A. Kuduz, R. Janjić, J. Bratanić, E. Murtić, R. Goldoni, Ž. Lapuh, B. Baretić) i mapama grafike (*Ivan Lovrenčić*, Zagreb 1975; *Ivica Šiško*, Zagreb 1977; *Proljeće '92*, Zagreb 1992; *Samo tebe volim, oj Krocacijo*, Zagreb 1992) te monografije. Piše pjesme, radijske drame i književne kritike; bavi se prevodjenjem.

BIBL.: *Polje mogućeg* (zbirka lik. kritika), Split 1969; *Ordan Petlevski* (katalog), Zagreb 1969; *Marino Tartaglia* (katalog sa Ž. Čorak), Zagreb 1976; *Danteovske teme i motivi u hrvatskoj likovnoj umjetnosti*, Dubrovnik 1976, 1–2; *Historicizam na redu*, ŽU, 1978, 26–27; *Ernest Tomašević* (katalog), Zagreb 1979; *Između slike i riječi*, ŽU, 1979, 28; *Problemi realizma*, Zbornik trećeg programa Radio Zagreba, 1981, 6; *S onu stranu zglavnog kamena*, nekoliko pretpostavki za raspravu o hrvatskoj likovnoj umjetnosti sedamdesetih godina, ŽU, 1981, 31; *Meštrović danas*, Mogućnosti, 1983, 10–11; *Post prije transa* (katalog), Zagreb 1983; *Zdenko Kolacio* (predgovor monografiji), Zagreb 1984; *Boris Bučan*, plakati, Zagreb 1984; *Nives Kavurić-Kurtović*, Zagreb 1986; *Boris Mardešić*, Zagreb–Pula 1986; *Dragica Cvek-Jordan*, Zagreb 1987; *Ivan Lacković-Croata*, Zagreb 1987; *Ivan Meštrović* (katalog), Milano 1987; *Dimitrije Popović* (katalog), Zagreb 1987; *Kosta Angeli Radovani* (katalog), Pordenone 1988; *Vasilije Jordan*, Zagreb 1989; *Ivan Rahuzin* (katalog), Zagreb 1990; *Kiparstvo 19. i 20. stoljeća*, u katalogu: Tisuću godina hrvatske skulpture, Zagreb 1991; *Miroslav Šutej* (katalog), Zagreb 1991; *Vladimir Varlay*, 1895–1962 (katalog), Zagreb 1993; *Ivan Večenaj* (s Andrianom Škunca), Zagreb 1994. R.

MAROHNIĆ, Zvonimir, arhitekt (Varaždin, 23. XI. 1915). Studij arhitekture završio u Zagrebu 1946. God 1955–72. vodi arhitektonski biro »Marohnić«. Jedan je od pokretača časopisa »Čovjek i prostor« (1954), čiji je glavni urednik do 1960. Bavi se projektiranjem javnih i stambenih zgrada i interijera te oblikovanjem namještaja. Od izvedenih djela izdvajaju se vila »Izvor« na Plitvičkim jezerima (1954, s R. Marasovićem), vile u Jurjevskoj ul. 34, Rockefellerovoj ul. 55 i 57, Ul. G. Kovačića 13, Zamenhofovoj ul. 21 i 23 (1957–65), zgrada republičkih sekretarijata na Trgu D. Iblera 9 (1961), stambena zgrada u Vlaškoj ul. 59 (1962), poslovne zgrade u Savskoj ul. 60–64 (1963), neboderi u Prilazu baruna Filipovića 47 (1965), Imunološki zavod u Rockefellerovoj ul. (1968) — sve u Zagrebu, te hotel »Amfora« na Hvaru (1969) i Institut za bilje u Rugvici (1970). Važnije su realizacije interijera zgrade na Radićevu trgu 1 i 2 (1947–54), Dvora u Visokoj ul. 22 (1955. i 1974), vile Weiss (1957), vile u Nazorovoj ul. 70 (1959), poslovnih prostorija tvornice »Prvomajska« (1964) te zgrade Sabora na Radićevu trgu (1979). J. M. M.

MAROEVIĆ, Antun, dubrovački klesar. God. 1404. izrađuje dekorativne dijelove za zvonik dominikanske crkve te za privatne palače u Dubrovniku. LIT.: C. Fisković, *Naši graditelji i kipari XV. i XVI. st. u Dubrovniku*, Zagreb 1947, str. 112, 113.

MAROTTI, Franjo, drvorezbar (Spinčicevo Selo kraj Kastva, 25. VII. 1811 – ?). Učio drvorezbarstvo u Zagrebu i Zadru. Radeći u Kastvu, izrađivao je po narudžbama iz okolnih naselja, te Trsta i Venecije, većinom drvene oltare u pov. stilovima s imitacijom mramora.

LIT.: B. Vižintin, *Majstor kamena i drva*, Riječki list, 1953, 1.

MAROVIĆ, Ana, slikarica (Venecija, 7. II. 1815 – 4. X. 1887). Kći uglednoga Bokelja iz Dobrote, stekla visoku naobrazbu. Uz prozni i pjesnički književni rad (objavila 12 knjiga) slikala je u ulju u renesansnoj tradiciji (*Majka Božja*, 1841; *Sv. Terezija Avilska*, 1842; *Spasitelj*, 1844; *Karmelska Djevoja*, 1845, dvorska kapela u Schönbrunnu; *Žalosna Majka*, 1850, Santa Maria del Pianto u Veneciji).